

ELŐFIZETÉS

HÍLTEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VÉDELMI:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 3 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

6-hasábos betű sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, január 30.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Akik „konstatálnak.”
A képviselőház ülése.
Gyakornoki állások a városnál.
Hiányos ellenőrzés a város pénztári hivatalában.
Agyonlőtt herceg.
Gáll József főrend az aradi püspökválasztásról.
Új mese a varrógépről.
Ráday grófné a börtönben.
Orth János halott.
A holdkórosság, mint kenyérkereset.
Egy aradmegyei gyáros halála.
Zsoldos László Bartha Miklós ellen.
Az aradi törvényesek új bírál.
A mindenható szerelem.
Tárca: Monna Vanna.
Regény-Csarnek: A távollevő. Irta: Montégut Maurice.

Akik „konstatálnak.”

Arad, január 29

A magyar sajtó az újabb időkben ritkán vesz tudomást a nemzetiségi lapok működéséről. A mi egykor tulon-tulvitt divat, ugyszólván rendszeres reklám-csinálás volt a mi részünkről, ma már elveszett sajtónkból és csak elvétve találunk magyar lapokban szemelvényeket román, tót, szász stb. kollegáink elmeszolásából. Jóformán csak olyankor foglalkozunk velük, a mikor a királyi ügyesség hívja föl figyelmünket egyik-másik kitérésükre, sajtópört indítván miatta.

Pedig a nemzetiségi sajtó ma is az, a mi régebben volt. A tuzók ma is a régi módon izgatnak és a „mérsékletek” most is a hajdani „békülékeny” szellemben törnek a fejüket azon a megfejthetetlen problémán, hogy miképen lehetne az egyseges magyar államot valamiképen úgy elhelyezni nemzetiségük bástyái köré, hogy a kecske is jóllakjék, a káposzta is megmaradjon.

Nem változott sem a hang, sem a modor, sem az elmeszolás tartalma. A nemzetiségi sajtó-verkliből még mindig ugyanazok a frázisok, panaszok, negációk fürmedvények hangzanak felénk, a miket évtizedek előtt hallottunk. Nincs a régi ntóának semmi új változata.

És éppen ez az oka annak, hogy lassanként a közvélemény ráunt a nemzetiségi hírlapok lármájára. Mert a legerősebb zajongás is egyhanguvá, megszokottá, végül unalmassá válik, ha évtizedeken keresztül semmi új téma, új hang nem vegyül bele.

A nemzetiségi újságírók két csoportra oszlanak. Az egyik békés politikát folytat és nagy cirkumspektussággal fejtegeti a fennebb érintett problémát, váltig csodálkozván, hogy azt nem tudja megértetni a magyarokkal. Pedig ő maga sem érti.

A másik, sokkal nagyobb csoport teljes őszinteséggel és dühvel szolgál állam-bontó célokat. Ezek a tuzók. Roppant ele-

ven vérű emberek. Izgékonyak és toporzékolók, mindig eszi őket a méreg. Hanem ez az exatált állapotuk mindig egyforma. Untig ismert frázisokban örökösen konstatálnak. Belekapaszkodnak egy esetben vagy föltevésbe, a melyből aztán konstatálják az üldözést, elnyomatást, jogtiprást, törvényteleniséget stb. stb., kategorice kijelentvén, hogy ez sokáig nem mehet így és fenyegetőzvé, hogy a nép türelme előbb-utóbb kifogy.

Azonban valamely helyzet objektív kifejtéséről, tüzetes tájékoztatásokról, az állított „jogok”-nak és szenvedett „jogtalanság”-nak hiteles bebizonyításáról, vagy legalább bizonyítani-akarásáról — cikeikben szó sincsen.

Ha valaki a román lapokból akarná megismerni a román népet és a magyar nemzetet, ott nem tanulhat ezekről semmi egyebet, mint azt, hogy az ország jelentékeny részének hatalmas kulturájú jogos birtokosait elnyomva tartja, megsemmisíteni akarja egy maréknyi ázsiai benszülött. Az üldözöttekben meg van minden szép és jó tulajdon, mely egy népet nagygyá, műveltté, országbiróvá tehet; ellenben az üldözöttekben csak a rossz tulajdonságok vannak kifejlődve.

Mindez rendszeresen és mérgesen állítatik a tuzók sajtójában. És azokat a tényeket, melyek az ellenkezőt bizonyítanák, egyszerűen elhallgatják. A mig saját népükről folyton-folyvást határtalan dics-

TÁRCA

Monna Vanna.

— Intimitások a holnapi újdonságról. —

Feszült érdeklődéssel kíváncsian várja a közönség a Monna Vanna holnapi bemutatóját. Engem nem az a nagy jelenés ingerel, a mikor Vanna csupán egy genuai bársonyköpenyegben és egy szál trikóban jelenik meg Prinzi-valle sátrában. Nem. Hanem maga az a fölségesen szép témája a darabnak, hogy mint buktat el a férj önzése egy becsületes és tisztalelkű asszonyt úgy, hogy azután is becsületes és hőtiszta maradt.

A holnapi bemutató, ha szabad jósolni, a szezon clou-ja lesz. De nem akarok a dolgok kronologikus sorrendje elé vágni. Néhány intimitást óhajtok csak a darabról, a szerzőről és a Monna Vanna egynemely előadójáról elmondani, úgy, a hogy azokat összetaloztam.

A spanyol Echegaray-on kívül alig aratott még valaki olyan teljes diadalt Európa összes színpadain, mint Maeterlinck Mörice belga poéta Monna Vannájával. Párisban éppen olyan hirtelen tűnt fel Maeterlinck a tavalyi szezonban, akár Budapesten az idén. Egy csomó különösségeért rajongó, minden nemzet literatúrájában buvárkodó gourmet már régen esküdtött rá, Ibsen-nel és Strindberg-gel egyenértékűnek tartotta, ám szélesebb körökben csupán akkor lett ismert, midőn az elmúlt év má-

cusában a párisi Opera-Comique előadta a Pelleas és Melisandecimü bábjátékából készült dalművet.

Ez sajtóságos, de egy véletlen folytán lett Maeterlinck l'homme du jour, a nap hőse a francia fővárosban. A Pelleas és Melisande színrehozatala fölött valami nézeteltérés támadt közte és Carré, az Opera-Comique igazgatója között. A darabot nem vehette vissza Maeterlinck, mert az esetben a szerződés értelmében magas bánatpénzt lett volna kénytelen kifizetni. Elpanaszolta tehát baját az újságok hasábjain, s azzal fejezte be nyilatkozatát, hogy kívánja, legyen a Pelleas és Melisande bukása mennél őszintébb és kétségteletlenebb. Ezzel akaratlanul érte el Maeterlinck azt, a miért több mint egy évtizedes komoly munkával hiába fáradozott kíváncsiak lettek arra a kemény szerzőre, ki saját szellemi szülöttje vereségét óhajtja.

A Pelleas és Melisande kódalajainak tapoltak ugyan, de azért meghalt a régi Maeterlinck, a sok szimbolisztikus darab kiegészítője. Mik mehettek a brüsszeli álmodozó lelkében végbe, nem tudhatjuk, ő szakított önmagával s megalkotta a Monna Vanna-t, a sejtelmes, étherszerű lények után eleven, vértől duzzadó, érkeik által hajtott igazi embereket vitt a lámpák elé. Párisi sikere példátlan volt, pedig a franciák nem egykönnyen ösmernek el külföldit, legyen az bármilyen tehetség. A Monna Vanna óta folytonos ünneplések tárgya Maeterlinck, a volt belga ügyvéd s valóságos ostromoknak van kitéve, a színházigazgatók s a

szerkesztőségek részéről, mert Maeterlincket olvasni: divat.

De hadd mondjam el ennek a fenségesen kényes darabnak a meséjét.

Mikor a függöny fellebben, egy kétségbeesett ostromkép tárul elénk. Pizát ostromolja Firenze zsoldosvezére Prinzi-valle (Ternyei Lajos), a ki szerelmes a Pizát védeimező Guido Colonna (Csiky László) feleségébe, Monna Vanna (Gazdy Aranka). Harmincezer ember éhezik Pizában s a városnak vége holnap. Guidó apja, Marco (Békés Gyula), a ki mint követ jön Prinzi-valletől, hozza a béke föltételeit: hogy Prinzi-valle felhagyja a város ostromával, sőt ételt, puska-port, municiót is küld Pizának, ha Monna Vanna egy szál köpenyegben, egy éjszakára elmegy sátrába. És Monna Vanna, dacára férje ellenzésének, megy Prinzi-valle-hez. Ez a drámai szituáció.

A darab különben a második felvonásban kezd érdekes lenni. Prinzi-valle megunta a hazatlan zsoldoskapitányi életet. Körülötte csupa alattomos ellenség és áruló. Meg is sebesül ilyen árulótól saját sátrában és mikor egyedül marad, belép Vanna, úgy, a mint követelte, egy szál köpenyben. Más egyéb nem fűdi szépséges testét. Gyönyörű jelenet. Kipattan a titok, hogy gyermekkori pajtások. Prinzi-valle azóta nem látta. De szereti, örülten, felejthetetlenül s azért kérte ide hozzá, mert Florenceben ugyis árulónak kiáltották ki. Ez a szerelmi jelenet költőien van megrajzolva. Vanna a templomban sem lehetne biztosabb helyen, mint a szerelmes rene-

éneket zengedeznek, addig a magyar történelemből, kulturális és közgazdasági életből következetesen csak árnyoldalakat mutogatnak s ezeket is hatványozott sőtétítéssel

Abból, hogy a román hírlapírók saját népükről és mirőlunk folytonosan csak valótlanságokat mondhatnak, ha politikájukat plauzibilissé akarják tenni: először az következik, hogy (nem is érezvén szükségét tanulásnak és a tényleges közviszonyokban való alapos jártasságnak) megmaradnak felületességükben, tudatlanságukban; másodsor pedig az következik, hogy (miután e nevezetes fogyatkozást okvetlenül pótolni kell valamivel) pótolják a hiányt frázisokkal, dühösködéssel, fenyegetéssel.

Igy válik egyfelől szünetlenné, másfelől monotonná a mérgelődésük. Így történik, hogy ádáz kitöréseik olyan hasonlatosak, mint egyik tojás a másikhoz. És így következik be az, hogy az ellenfél, a kit kezdetben nyugtalanítottak, haragra lobbantottak szenvedélyes támadásaikkal, az idők folyamán közönyössé válik azok iránt. Sőt talán most már kevesebb hevülettel fogadja a dühöngő szózatokat meg a konstataást maga az a közönség is, melynek első sorban szánva vannak.

TAVIRATOK.

Az angolok Transzváiban

London, január 29. A Standard jelenti Johannesburgból: Február elsejétől kezdve az összes dél afrikai csapatok számára Zanbeztől Fokvárosig főparancsnokságot szerveznek és erre az állásra Littleton tábornokot nevezik ki. A főhadiszállás Pretóriában lesz. Ez az intézkedés azért nagy jelentőségű, mert arra vall, hogy a kormány egész Dél-Afrikát egyetlen tartományként akarja igazgatni.

London, január 29. Ritchie pénzügyminiszter tegnap este a kristály-palotában beszédet mondott, a melyben egyebek között azt hangsúlyozta, hogy lb keil mondani minden re-

szansz amatőr, a dallás, szép Prinzi-vallé sátrában, a ki meg is hódítja az igézö asszonyt.

Mikor Vanna meghallja, hogy mily sors vár Prinzi-vallé-ra, felajánlja neki, hogy jöjjon vele Pizába, ahol, szavára fogadja, nem lesz bántódása.

Pizába ezalatt megérkezett már az éhezö népnek az elemözsia s így általános az öröm. Csak Guido, a meggyalázott férj nem veszi ki részét. Nem akarja érinteni Vannát, a ki a nép üdviválgása közt érkezik meg. Elküld mindenkít, hogy gyalázatát ne lássák, ne hallják. Csak Vanna és Prinzi-vallé marad ott. Orjüngö öröm fogja el, azt hívén, hogy Vanna csókjaival megbabonázta a vezért s odahozta, hogy boszut állhasson rajta. Visszahívja a népet, hogy hallgassa meg Vanna elbeszélését. De Vanna nem azt mondja, a mit várnak. Elmondja, hogy Prinzi-vallé egy ujjal sem nyult hozzá, mert — szereti. De ezt nem hiszi el neki sem férje. sem a megmentett népből senki, az öreg Marcot, apását kivéve.

Es Vanna, látva, milyen kétségbeesetten iparkodik Guido a „józan ész“ alapján bebizonyítani, hogy nejtét Prinzi-vallé meggyalázta, elismeri, hogy igenis, úgy van. De mert ő kerítette hatalmába ezt az embert, követeli, hogy börtöne kulcsát neki adják: tehessen vele, a mit akar. Ezt meg is kapja. Es mikor szerelmését elviszik a katonák és a megbosszult gyalázatost Guido is rossz álomnak mondja, így szól:

— Rossz álom volt... most kezdődik majd a szép... Es Guido nem sejtí, mit ért Vanna a szép álom alatt.

Ez a szenzációs újdonság tudvalevőleg ma-

ménnyről, hogy a jövő költségvetési évben nagy vámmérséklés fog beállani. Nem kételkedik benne, hogy a Dél Afrikában szükséges leszámolás után az adósságok nagyobb összegre fognak rugni, mint valaha hitték. Angliának azonban vállalkozását be kell fejeznie, akármennyibe kerül is. Azt hiszi azonban, hogy lehetséges lesz a vámokat kissé mérsékelni. A haditengerészet harcokészségét mindonáron fenn kell tartani.

A blokád.

Washington, január 29. A három hatalmas képviselői ma újra összeültek és elhatározták, hogy kormányaiknak táviratilag azt fogják ajánlani, hogy Bowen nek a blokád azonnali megszüntetésére vonatkozó utolsó ajánlást fogadják el, az egyes kérdések tárgyalását pedig az előzetes jegyzőkönyv aláírásáig halasztászik el.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 29.

Zusfolt karzatok mellett folytatták ma a katonai javaslatok tárgyalását. A tegnapi nap szenzációi után a közönség azt hitte, hogy mára is maradt valami, de ebben alaposan csalódott; ellenben gyönyörködhetett Komjáthy hazafias és tartalmas beszédében, ki kevéssel 12 óra után szünetet kért, hogy aztán kibeszélje az ülést.

Komjáthy beszédét érdeklődéssel hallgatta az egész Ház, melyre az mély benyomást tett és mindenfelé, a folyosókon úgy, mint a karzaton mérlegelték Komjáthy argumentumait Fejérváry igéreteivel szemben.

Sokan azt remélik, hogy Fejérváry kijelentései befolyással lesznek a vita menetére. Ma azonban még nem igen lehetett konstatálni. De tény, hogy nincs nagy kedv az obstrukcióra odaát. Igen lanya utánzata ez a Bánffy alatti és az 1889-iki véderobstrukciónak.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Fejérváry Géza és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök fél 11-kor megnyitja az ülést és bemutatja a kérvényeket.

gyar színpadon először a Nemzeti Színházban került színpadra. Márkus Emilia, a Nemzeti Színház „szőke csodá“-ja olyan sikert aratott a cím-zerepben, mint talán még soha. A nagy siker legjobb bizonyítéka az a tény, hogy a tíz első előadásra mindannyiszor már elővetelben keltek el az összes jegyek.

Érdekes, hogy mit mondott egy interviúra Márkus Emilia a darabról és annak sikeréről:

— Ha nem volna sablonos, azt mondanám: ennek a sikernek örvendtem legjobban eddig. Ahogy én látom a Maeterlinck darabjának a sikerét, fölülmulja A bölcös, vagy a Folt a mely tisztít sikerét is.

— Nem tartott attól, hogy a szeszélyes második felvonást a közönség másképen fogja értelmezni?

— O nem. Biztos voltam, hogy a Nemzeti Színház közönsége megérti Maeterlinck intencióit és elfogadja, magáévá teszi az én fel fogásomat. En ugyanis a Monna Vannát első sorban poetikus munkának tartom, el vagyok ragadtatva, régóta nem érdekelt és izgatott úgy darab, mint ez és nem gyanusítom meg a szerzőjét azzal, hogy azzal a bizonyos egy száll „lepel“-lel triviális hatásokat akart volna kiváltani a közönségből. Ezzel a tudattal léptem a színpadra, még pedig, meg kell vallanom, tényleg egy száll lepelben. Tudniillik csak a köntös volt rajtam, alatta mindössze egy száll trikó. Szükségem volt erre azért, hogy valóban érezzem a ruhátalanság érzését. Ebből az ötletből fakadnak aztán azok az őszinte mozdulatok, melyekkel a második felvonásban a bő köpenyt igazgatom. Nagyon örvendek, hogy a közönség

(Az ujonclétszám.)

Komjáthy Béla: A hadsereg mindig áldozatokat kért a nemzettől a nélkül, hogy bármit is tett volna a nemzet érdekében. A hadsereg emelését és az ezzel járó terheket még azon az alapon sem szabad követelni, a melyen a kormány és a szabadelvűpárt áll. A közös hadsereggel és hadseregben mindig olyan ábrándokat akartak megvalósítani, a melyek a nemzet sirját fogják még megásni. Magyarországnak még soha nagyobb ellensége nem volt, mint Ausztria. (Helyeslés a szélbalon.)

Kubik Béla: Ne kaszinózzanak, menjenek ki a folyosóra.

Komjáthy Béla: A hadsereg szervezete, szelleme, nyelve német, tehát idegen és mégis mitőlünk kér, sőt követel mindig áldozatokat. Ki adta meg a királynak a jogot arra, hogy elvegye a katonaságtól a magyar jelvényeket, a magyar nyelvet, holott az biztosítva van a törvényeinkben.

Gabányi: A király megesküdött rá.

Komjáthy: Es ha a király a törvény engedelmével nélkül gyakorol felségjogokat, csak szolgálélek az, a ki azokat teljesíti. (Eljenzés a szélbalon.) Ezután a hadsereg létszámáról közöl statisztikai adatokat

Fejérváry miniszter közbeszól: Tévedés!

Komjáthy Béla: Lehet, de onnan veszi az adatokat, ahol hozzáfér. A kérdést tanulmányozta.

Felkiáltások a jobb felől: De nem jól!

Komjáthy: Még mindig jobban, mint a hadsereg a katonai büntető perrendtartást, a melyet már 35 év óta tanulmányoz és még mindig csak tanulmányozásról számol be, a mi neveléses. Azt bizonyítja, hogy az ujoncjutalek emelésével minden katonai téren emelkedik a kiadás. A tisztek is szaporodnak és a megfelelő adminisztratív személyzet is.

Az ő számításai alapján az ujonctöbbslet évenként 16 millióba kerül. (Zaj a szélbalon.) Hogy van ez, hogy ily lelketlen követelésekkel szemben senki sem áll fel a tulajdáról, a ki szemébe mondja a kormánynak, hogy ily áldozatokat kért sem szabad.

Gabányi: Megmondta Zichy! Majd lesznek még többek is!

Barta Odön: Hol vannak a többiek?

Komjáthy Béla: Ily követeléseket csak az önálló magyar hadseregnek adhat meg a nemzet. Ezután szünetet kér.

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Szünet után.)

Komjáthy Béla folyta ja beszédét és azt mondja, hogy e követelések megszavazása nagy bűn volna a nemzet ellen. Fejérváry miniszter

egy pillanatra sem értette félre Maeterlinck-et, a minthogy én sem magyaráztam félre egy percet sem ezt az ötletet, melyet sokan a darab cloujának hisznek. Pedig szerintem ez korántsem clou, sem fogás; csak úgy át van itatva a darab poézisétől, mint a többi jelenet. Hozzája tartozik, magyarázza ezt az egész kiváló költői alkotást.

— Tehát a darabot, mint drámai művet kiválónak értékeli nagyságos asszonyom?

— Föltétlenül. A legnagyobb érdeklődéssel olvastam el először és ugyanigy érdekelt, a mig tanultam. Boldog vagyok, hogy előadtuk és én eljátszhattam Vanna szerepét. Már a millieuje, a kor, melyben játszik, érdekelt, sőt egy kicsit közel is van hozzám. A renaissance korát *Pulszky* Károly oldalán tanultam megismerni, olyan ember mellett, a ki egyike volt azoknak, a kik ebben az országban ezt a kort legjobban ismerték. A renaissance levegője, hangulatai és érzései éveken át foglalkoztatták. Már csak azért is szeretem Maeterlinck darabját, melyet különben is egy elsőrendű talentum munkájának tartok. Most már fokozott várakozással nézek minden jövőndő munkája elé, mert ettől a szerzőtől még sok nagy dolgot várhatunk.

De nem lesz talán érdektelen *Maeterlinck-Leblanc* asszonyról egyet-mást elmondani, a ki saját társulatával járja be most a német színpadokat s legközelebb Magyarországot is végig fogja vendégszerepelni Monna Vanna címszerepében. Férje intencióit bizonyára senki sem ösmerheti jobban nála.

A német kritika nagyon eltérőleg nyilatkozik *Maeterlinck* asszony művészi kvalitásáról.

tegnap olyan kijelentéseket tett és olyan engedelményeket, amelyek csak a jövőben fognak teljesedni, akkor, amikor a törvényhozás már a javaslatokat elfogadta. (Zaj a székbalon.)

Fejérváry miniszter: A legközelebbi időben megtartom a mit ígértem.

Komjáthy tovább folytatva azt mondja, hogy ezek után mindig újabb és újabb követelésekkel fognak előállni és mindig csak szemernyit adnak a nemzet érdekében.

Végül a túzárság és az ágyúk költségeiről beszél és határozati javaslatot nyújt be, amelyben statisztikai adatok bemutatását kéri arra nézve, mire használják az ujonctöbbletet?

A vitát holnap folytatják.

Ruffy Pál leköszön. Ujbányai távirat szerint Ruffy Pál orsz. képviselő ma kijelentette választóinak, hogy lemond mandátumáról s ismét a gyermekmenhelyek kormánybiztosa lesz, mely liszttségéről az összeférhetlenségi törvény életbeléptetése alkalmával mondott le.

A nyitrai szabadelvű-párt ma tartott ülésén a Janits Imre lemondásával megüresedett országgyűlési képviselőségre egyhangulag Rudnay Sándor nyitrai polgármestert jelölte. Rudnay február 8 án mondja el programbeszédét.

Gyakornoki állások a városnál.

(A pénzügyi-bizottság indítványa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29.

Urbányi Béla városi főpénztáros érdekes és életrevaló indítványt terjesztett a pénzügyi-bizottság mai ülésére. Fényes Dezső bizottsági tag kritikát mondott a város adó pénztári hivatalának személyzetéről, amelyet nem tart elég agilisnek s ezek nehézkességében találja egyik okát annak, hogy az adófizető polgárok itt Aradon csak félnapi tolongás és harc után képesek eljutni addig, hogy az adójukat befizethessék.

Ezen felszólalás hatása alatt tette meg Urbányi Béla indítványát, melyet a pénzügyi-bizottság egyhangulag el is fogadott. Az adószedés nehézkessége onnan is van, hogy az evvel foglalkozó pénztár-hivatali személyzet nem szakképzett tisztviselőkből áll. A városnál

Egy része a legkiválóbb drámai művésznők közé sorozza. Egy frankfurti lap így írja le Maeterlinck asszonyt férje darabjának címszerepében: fiatal, szabályos növési, erősen szőke, sötét szemek, szépen szabott száj, finoman metszett profil, az első benyomás, melyet bennünk kelt: egy gyönyörű asszony! S a második: egy jó színésznő! A drámai zenei stílusa megszűnik, a mi előttünk van, az maga a természetesség.

De egyben előkelők is Maeterlinck asszony művészetét eszközei. Mímikája s mozdulatai a lehető legfinomabbak. Az első felvonás izgató helyzetekben szemjétkkal és a hosszukás vékony kezek gyengéd rezgéseivel s a tónus csekély emelésével dolgozik csak.

Mikor háromszor egymásután elmondja a „Jitai“-t („El fogok menni“), egészen egyszerűen páthosz nélkül, érezzük, hogy Monna Vanna-ban megmásíthatatlan az akarat. Ruhája, hajviselete, az első pillanatban a szőke hollandi nőkre emlékeztet. A nagy jelenésben azonban nyoma sincs a szelidségnek, lényében annyira csábító, hogy Prinziavalle-t is teljesen megmagyarazza.

Monna Vanna tudatára jön helyzete nem remélt fordulatának, gyermekesen örül, mosolyog. Itt az igazi, a mély érzés tolmácsolásával adós marad, de a belőle kiáradó bájbán van esztetikai, van poézis.

Ez a darab ahány magyar színpadon színpadra került — talán az egy Szegedet kivéve — mindenütt óriási hatást keltett. Hogy Aradon is életet nyerjen, tisztán a szereplőktől függ, akik nagy ambícióval készülnek a holnapi előadásra.

nevelni kellene fiatalembereket, különösen a felső kereskedelmi iskola végzett növendékeit tartja erre alkalmasnak, akik gyakornok-ökként lépnek a város szolgálatába s ott belőlük szakképzett, ügyes tisztviselők válnának.

A városnál igen sok díjnak van, akik naponta három koronát, egy hónapra 90 korona fizetést kapnak. Meg van győződve — mondta tovább Urbányi Béla — hogy ezek a gyakornokok rövid idő alatt használhatóbb, jobb munkások lesznek, mint a csak írni olvasni tudó díjokok. Ha tehát a város a szükséghez képest apasztaná a díjokok számát, s helyükbe havi 60 korona fizetéssel érettségi vizsgával bíró gyakornokokat alkalmazna, ebben az esetben már két díjok elbocsátása esetén ezeknek 180 kor. havi fizetéséből alkalmazhatna három gyakornokot egyenként 60 korona, összesen tehát ugyancsak 180 korona kiadással.

Az ilyen kereskedelmi végzett gyakornokot az adóügyi és a számvevői hivatalok is szívesebben látják, ha tehát az adóügyi osztálytól és a számvevőségtől egy-egy díjokot elbocsátanak, úgy ezek helyét minden több-kiadás nélkül pótolnák a gyakornokok, sőt ugyanennyi kiadás mellett a pénztárnak is jutna egy gyakornok.

A pénzügyi bizottságnak megtetszett az Urbányi Béla indítványa s magáévá tévén a javaslatot, elhatározta, hogy annak elfogadását megvalósítását a város szervező-bizottságának javasolni fogja.

Hiányos ellenőrzés

a város pénztári hivatalában.

(A pénzügyi-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29.

A város pénzügyi-bizottsága előtt, ahol leginkább száraz finánc-ügyeket szoktak tárgyalni, ma szenzáció-számba menő felfedezések kerültek napvilágra. Az ülés kitűzött tárgya tulajdonképpen a város pénztári hivatalánál egy újabb pénztár-tiszti állás rendszeresítésének megbeszélése volt, ebből azonban olyan anomáliákat fedeztek föl a tárgyalások folyamán, hogy a pénztári hivatal kellő ellenőrzésének biztosítása érdekében jónak látta a bizottság sürgős, soronkívüli intézkedést követelni. Veszély eddig még természetesen nincs, a helyes és eredményes ellenőrzés azonban nem bizalom kérdése s az a körülmény, hogy eddig visszaélés nincs, nem zárja ki a pénzügyi-bizottság ama határozatának helyes voltát, hogy sürgős intézkedésre van szükség.

Az ülés lefolyásáról az alábbi tudósítás szól:

(Kevés a tisztviselő.)

A város pénztári hivatala nevében Urbányi Béla főpénztáros előterjesztést tett egy új pénztári tisztviselői állás létesítése iránt. Elmondja a főpénztáros beadványában, hogy a pénztári tisztviselők száma 1872 óta változatlan, jóllehet azóta a munka többszörösen megsaporodott. A város lakosainak száma s így a pénztár forgalma is megkétszereződött, számtalan új adó keletkezett, a kezelési módszert megnehezítették s míg 1872-ben a pénztárkönyv tételeinek száma csak 12101 volt, addig a múlt évben 32980, vagyis huszszor tételel több. A pénztári hivatalban kevés a tisztviselő, a bevételezéseket, különösen az adónegyedek alkalmával nem képesek elvégezni s az adófizetőknek sokszor fél napig is kell várakozniuk míg a sor rájuk kerül.

Bund Henrik főszámvevő mindenben meg erősíti a főpénztáros adatait és indokait s maga is állítja, hogy a pénztári hivatalnak munkaerő-szaporításra fejtétlenül szüksége van.

(Hiányok az ellenőrzés körül.)

Lócs Rezső pénzügyi tanácsos, a bizottság elnöke is szükségesnek látja, hogy a pénztári hivatal szervezetén változtassanak. Nemcsak a szabályrendeletekkel ellenkezik, hanem a kellő ellenőrzést is kizárja az a körülmény, hogy ugyan az az ellenőr másolja le a főkönyv tételeit a szaknaplókba, aki a főkönyvet vezeti. Ez a körülmény illuzóriussá teszi az ellenőrzést, mert ha az ellenőr hamis adatot jegyez be a főkönyvbe, hamis adatot fog kiírni a szaknaplókba is; ha azonban mind a két könyvet más-más ember vezeti, az adatok összehasonlításából ki kell tűnnie a valótlan, vagy téves bejegyzéseknek. Ennek az anomáliának rendezését nem bizalmatlanság, hanem a kötelesség diktálja. Az adóügyi osztály tervbe vett reformjai ez a kérdés személyszaporítás nélkül megoldható volna, a javaslata tehát az, hogy a szervező-bizottság, amelynek feladata volna az adóügyi osztály reformjáról határozni, s amely hosszabb idő nem működik, utasítandó volna arra, hogy az adóügyi osztály reformjának a pénztári ellenőrzés tökéletesítésével kapcsolatos kérdését tárgyalja le.

(A „ferosca“ állapot.)

Szathmáry János érdekesnek, de legalább is — hogy más szót ne használjon — furcsának találja azt az ellenőrzési módot, ahol ugyanegy ember a számvevő és az ellenőr. Ezen az állapoton még egy új tisztviselő állás rendszeresítése árán is azonnal segíteni kell. Annál jobb, ha az adóügyi-osztály reformja által ez személyszaporítás nélkül is keresztülvihető lesz. A dolog sürgősségére való tekintettel azt ajánlja, hogy ezt a kérdést soron kívül intézzék el s ne hogy az adóügyi reform életbeléptetése késleltesse a pénztári ellenőrzés megjavítását, az ellen sem volna kifogása, ha a két dolgot elválasztanák egymástól.

Varjassy Lajos oda módosítaná Szathmáry János indítványát, hogy csak abban az esetben választassék külön a két dolog, ha az általános szervezés megvalósítása késleltetné ezt a dolgot is.

(Bajok az adófizetésnél.)

Fényes Dezső elfogadja Lócs Rezső indítványát. Itt általános szervezésre van szükség, úgy látja, hogy az az egy ember, akit a pénztári hivatal kíván, úgy sem tudná elvégezni a felhalmozódó munkát. Az adófizetés módja, kezelése, lefolyása itt Aradon egyszerűen — abszurd. Egy fél napi fáradságába kerül minden polgárnak, míg az adóját befizetheti. Ez nem rendszer, különösen nem rendszer akkor, ha elbbi rossz tulajdonsága mellett hűtlenség elkövetésére is modot ad. Egy napig sem volna szabad ennyiben hagyni a dolgot s lehetetlen — mondja — meg nem ütközni azon, hogy az előkészített reform még most sem lépett életbe. Ez a szervező bizottság hibája, amelyet felelőségre kellene vonni mulasztásáért. Azt szeretné, ha a pénzügyi bizottság gyorsabb eljárás céljából egyenesen a közgyűléshez fordulna javaslatával.

Lócs Rezső nem tartaná ildomosnak, ha a pénzügyi bizottság a szervező bizottság feje fölé egyenesen a közgyűléshez vinné a dolgot.

Rövid vitatkozás után abban állapodott meg a bizottság, hogy a pénztári- és lehetőleg az adóügyi hivatalnak reformját is haladéktalanul vegye tárgyalás alá a szervező bizottság úgy, hogy a február havi közgyűlés már határozatot hozhasson. Abban az esetben, ha a reform február 11-ig, a közgyűlés napjáig nem volna elő-

készíthető, szükségesnek véli a pénzügyi bizottság, hogy a polgármester *rendkívüli közgyűlést* hívjon össze a pénztári ellenőrzés rendezésének érdekében.

Az ülésen *Lócs Rezső* pénzügyi tanácsos elnöklése alatt jelen voltak: *Varjassy Lajos* polgármester-helyettes, *Fényes Dozsó*, *Szathmáry János*, *Bund Henrik*, *Urbányi Béla* és *Vannay Gyula*.

SPORT.

+ Az aradi atlétikai klub holnap, pénteken délután hat órakor választmányi ülést tart a klub helyiségében.

Agyonlőtt herceg.

(Gyilkosság, vagy öngyilkosság?)

Arad, január 29.

Stolberg-Stolberg Farkas herceg rejtélyes halála, melyről röviden már hirt adtunk, egész Németországban a legnagyobb förtűnést keltette. A verziók, a melyek a rejtélyes halálesetről keringenek, nagyon is ellentmondók. Míg az első jelentések véletlen balesetről szóltak, addig a későbbiek szerint nincs kizárva, hogy a herceg *öngyilkosságot* követett el, vagy bünténynek esett áldozatul.

Nordhausenből táviratozzák, hogy a herceg tegnap akarta átvenni a hercegi uradalom vezetését, miután apja, *Stolberg Alfréd* herceg négy nap előtt meghalt. Röttleberode kastélyból indult el kocsin, hogy a stolbergi ősi kastélyba hajtasson. Magával vitte vadászfegyverét, hogy mint szokása szerint, utközben is néhány vadat elejtsen. Még a röttleberodei parkban megparancsolta a kocsisnak, hogy állítsa meg a lovakat. Leszállt és az erdőbe ment.

Néhány perc múlva a kocsis egy *lövés dördülését hallotta*. Minthogy a herceg nem tért vissza, a kocsis szintén leszállt és a herceg után indult. Ott találta a gazdáját *halva a földön*. Keze még görcsösen markolta a vadászfegyvert, melynek egy golyója a koponyáját furta át. Valószínűnek tartották, hogy a bozót-nyak egyes ágai belefórtak a fegyver ravaszába és így sült el a fegyver. Kizártnak látszott, hogy önkéntes akart volna véget vetni az életének. Vidám természetű ember volt s csak az utóbbi időben voltak gondjai a felesége miatt, a ki áldott állapotban van és három hónap óta ágyban fekvő beteg.

A herceg holtteste öt óra hosszáig feküdt a röttleberodei parkban a földön, mindaddig, míg Nordhausenből koporsót vittek az erdőbe, melybe elhelyezték és Nordhausenbe szállították. Valószínű, hogy holnap apát és fiút, a két elhalt *Stolberg* herceget együtt temetik el a nordhauseni ősi sírboltba.

Ezt a híradást variálja egy másik távirat, a mely így szól: *Stolberg Farkas* herceg azért akart Nordhausenbe utazni, hogy apja temetésére az utolsó intézkedéseket megtegye. Rövid idevel elindulása után észrevett egy ragadozó madarat, mire a vadászszenvedély fölébredt benne s le akarta löni a madarat. Nagy buzgóságában valószínűleg nem vigyázott az utra, egy levágott fatörzsbe megbotlott s vadászfegyvere így sült el. Mire a szolga odaért, a szerencsétlenség megtörtént.

Végül Nordhausenből ezt telegrafálják: *Stolberg Farkas* herceg halálának igazi okáról nem lehet biztosat tudni. Híresztelik, hogy *öngyilkosság* esete forog fenn. Egy hátrahagyott levelelől vélik ezt az okot megtalálni, a melyben azt írta a herceg, hogy apja halálát nagyon a szívére veszi. Ugyanez a telegramm közli azt is, hogy a herceg vadászfegyveréből állítólag egy golyó sem hiányzott, úgy, hogy a gyilkosság esete nincs kizárva.

Gáll József főrend az aradi püspökválasztásról.

(A *Tribuna Poporului* kortesfogása.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 29.

Az aradi *Tribuna Poporului*, amely tudvalevőleg a legintimebb s leghűségesebb szócsöve a Mangra-pártnak, tegnapi számában egy kommunikét közölt, amelyet azt adja hírül, hogy *Gáll József* főrendiházi tag, aki a legutóbbi püspökválasztáson még a *Hamsea* Agost embere volt, Temesvárott a mai napon *bizalmas értekezletet* hívott össze, hogy azon hivel megállapodják azon püspökjelölt személyében, a kire az új választáson szavazni fognak.

Meglehető naivságot tétel föl a *T. P.* a saját olvasóiról, mikor azt írja közleménye további részében, hogy *Gáll József* olyan zsinati képviselőket hitt meg az értekezletre, a kikkel lehetővé fog válni *Hamsea* jelölésének elejtése.

Az aradi román lap kommunikéje hü fordításban így hangzik:

Az aradi püspök-választás ügyében holnap Temesvárott *bizalmas értekezletet* tartanak. A *bizalmas értekezletet* *Gáll József* dr. hívta össze, s a mint hírlik, arra se *Hamsea* zárdafőnök, se a *Beles fivérek* nem hivatalosak, ellenben olyan zsinati képviselők, akik között lehetővé fog válni *Hamsea* jelöltségének elejtése. *Gáll* ur előre látja *Hamsea* harmadik bukását és nem hajlandó magát kitenni a lehetetlen jelölésnek.

A „*Tribuna Poporului*“ szitáján már tegnap, a fent közölt hír megjelenésekor át lehetett látni. Lapunk mai számában már azt írjuk erről a kommunikéről, hogy nem más közönséges kortesfogásnál: *Mangráék*, miután maguk még nem tudtak a jelölt személyében megállapodni, így akarják *Hamsea* kilátásait gyöngíteni. Nem is látszik egy csepp se valószínűnek, hogy *Gáll József* főrendiházi tag, aki az előző választásnál szinte exponálta magát *Hamsea* jelöltségeért, most, minden különös ok nélkül, elejtené *Hamseát*.

Hogy ez a megjegyzés, amelyet a *Mangra* lap kommunikéjéhez fűztünk mennyire igaz, azt legkétségtelenebbül bizonyítja magának *Gáll József* főrendiházi tagnak nyilatkozata.

Lapunk egyik munkatársának alkalma volt ma Temesváron beszélgetést folytatni erről a kérdéssel *Gáll Józseffel* s az ősz főrend ezeket mondta a *Tribuna Poporului* közléséről:

— Amit a *Tribuna Poporului* az aradi püspökválasztással kapcsolatban az én személyemről ír, abból csak annyi igaz, hogy ma délután tényleg hívtam össze értekezletet az aradi püspökválasztásra való jelölés céljából. De az, hogy ennek az értekezletnek célja a *Hamsea* jelölésének elejtése volna, — abból *egy szó sem igaz*. Nem igaz első sorban azért, mert ez a cél egyáltalában nincs meg, nem igaz másodszorban azért, mert az értekezlet — amint én előre látom — *épen a Hamsea jelölésében fog megállapodni*. Ezt különben megfogják tudni önk is, mert mi a jelöltünk személyét nem fogjuk titokban tartani. Nincs rá okunk. Tény, hogy erre az értekezletre sem *Hamsea*, sem a „*Beles fivérek*“ nincsenek meghíva, miután azon csak *temes- és torontál-megyei* zsinati képviselők lesznek jelen.

— Ezek formai dolgok, — fűzte tovább a beszélgetést tudósítónk — súlyosabb része az aradi román lap tudósításának az a háttér, mintha *Méltóságod* elfordult volna *Hamseától*; annyira előrelátja bukását, hogy nem hajlandó kitenni magát a lehetetlen jelölésnek.

— Ebből kérem *egy szó sem igaz*, ez csak olyan *primitív kortesfogás*. Dehogy fordultam el, épen úgy rá fogok szavazni ennél a választásnál, ahogy rászavaztam az előbbinél.

— Nem tudja *Méltóságos Uram*, hogy ki a *Mangra-párt* jelöltje?

— Biz' én nem tudom, de nem is igen vagyok kíváncsi rá, mert reánk nézve közömbös az ő jelöltjük személye. Mi nem az ő jelöltjük ellen, hanem a mi jelöltünk mellett harcolunk.

Igy gondolkozik *Gáll József*, aki vallási érzelmeit nem keveri össze a hazafiság fogalmával. Ha a *Mangra* hívei is így gondolkoznának, az aradi román egyház beléletének békéje valamivel erősebb lábon állna.

Uj mese a varrógépről.

(A *fiskális és a menyasszonya*.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, január 29.

A varrógép meséjénél, melyről a költő szépséges s megható verse szól, sokkal ridegebb történetet mond el nekünk az életből ez a tudósítás. A varrógép egyik közeli város utcájában kattogott, egy szép fiatal leány szobájában, még pedig igen szorgalmasan. Az utca szép, terebélyes fákkal volt szegélyezve, amelyek lombjai behajlottak a varrókisasszony ablakán s ő a varrógép zakatolása közben is meghallotta a tavaszi lombok suttogását. Mert a fák alatt egy fiatal legény járkált, nagyon is fiatal legény, aki még most tette le az érettségi vizsgát, s messze volt attól, hogy egy ifju hajadonnal komolyan szóba állhasson, de ez nem akadályozta azt, hogy esténként *bizalmas beszélgetésbe* ne mélyedjenek az ablakon keresztül, mikor nem kattogott a gép és csak a platánok susogtak. Az ifju egyszer azt mondta a leánynak:

— Lásza, én szeretem magát és feleségül venném, de nem gondolhatok még a családalapításra. Egyelőre az a legnagyobb gondom, hogy mehessek föl Budapestre és hogyan tanulhassak ott az egyetemen. Mert hát szegény vagyok, mint a templom egere.

A leány még másnap is az ifjunc e szavain gondolkodott, s lehajolt a varrógépe fölé, mintha tanácsot kérne tőle. S a varrógép azt sugta neki:

— Eddig is sokat forgott a kerekem: forogjon ezentul még többet! Ha kell: egész éjszakákon keresztül! Az ifju pedig menjen föl Budapestre, szerezzé meg a diplomáját: bőségesen vissza fogja néked fizetni akkor mindazt a költséget és fáradtságot, amit rá fordítottál. Meghálálja a karikagyűrűjével. Meghálálja a szerelmével...

S a leány megfogadta a varrógép tanácsát. A legényke fölment a fővárosba, el is járt szorgalmasan az egyetemre, le is tette egymásután a vizsgáit. A varróleány pedig éjszámra is ott virrasztott gépe mellett és boldog volt, sőt büszke is volt, mert hiszen valósággal ő teremtetete meg magának a gyönyörű jövődőt, mely reá várakozott. Boldog volt és büszke, a mikor az ifju megszerezte a diplomát és meglátogatta menyasszonyát. Megújította fogadalmát, hogy nőül veszi, egyszersmind pedig azal a kéréssel is fordult hozzá, hogy segítse őt az irodája berendezésében is, melyet a megye egy kis városában fog megnyitni. S a varrógép még többet dolgozott, az iroda tényleg megnyit, sőt biztató virágzásnak is indult. A leány akkor elkezdte gyengéden, szeliden emlegetni, hogy mikor költözteti hát már őt is a *fiskális* ur az ujonnan berendezett kis fészekbe s ime a *fiskális* ur egy nap azzal állott elő:

— Kedves barátnóm, én arra a feifedezésre

jutottam, hogy nem szeretem magát. A mi házasságunk úgy is boldogtalan lenne. Minek felidézniünk e boldogtalanságot? Sokkal jobb, ha szépen elválnak és elfedjük a múltat, mint egy szép álmot . . .

A leány nem akart hinni a fülének. Azt hitte: most álmodik, nem a búbajos múlt volt az álom.

— S te itt hagynál most engem szegény-szemre? Mikor az egész város tudja, hogy évenként keresztl te reád vártam?

A fiskális ur vállat vont s egyedül hagyta a leányt a varrógéppel. S a gép ismét jó tanácsot adott neki. Azt, hogy tartsák meg a lakadalmat — s azután váljanak el azonnal. A leány pedig utazzon el a fővárosba, temesse el magát a nagy város zajában, ahol nem ismeri senki, nem üldözi a guny, hogy ott hagyták a lakóknál, évek keserves fáradozása, reménykedése, ábrándozása után . . .

A fiatal ur kegyeskedett beleegyezni ebbe a tervbe. S a leány megvárta a menyasszonyi ruháját. Ha minden csepp könny, ami ráhullott, gyöngygyé változott volna, királynők menyasszonyi uszálya sem lett volna csillogóbb . . . S elkövetkezett a menyegző napja, összegyülekezett a násznép, csak a vőlegény várattott magára. Végre is megjelent — a vőlegény testvére, aki félre vonta a fehérruhás arát:

— Kérlek: a bátyám csak úgy hajlandó a anyakönyvi hivatalba elmenni, ha előbb eljősz a közjegyző elé és ott kijelented, hogy az esküvő után azonnal beadod a válópórt . . .

Ez a megalazás már sok volt a szegény leánynak. Ajultan roskadt össze a násznép közepette s sokáig súlyos betegen feküdt. Betegsége közben egyre azt hajtotta:

— Ha fellábadok: rálesek és agyonlövöm!

— Nem is érdemelne egyebet a gazember, — mondta egy barátja.

S a leánynak fájt ez a szó. Kérően tette össze a kezét:

— Nem, nem. Ne szidják őt előttem, hiszen még most is szeretem . . .

Nagysokára felgyógyult s ismét odaült a kattogó gép mellé. A fiskális ur pedig most váltott jegyet egy vagyonos uri leánynyal. megszerezte a diplomát, diplomás ember még uri leányt is kaphat . . .

Ez a legújabb mese a varrógépről.

MULATSÁGOK

Farsangi naptár:

Január 31. Az aradi kereskedőifjak táncestélye (Fehér Kereszt). — Az egyesült ujarad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet álarcos bálja (Martini vendéglő). — A kurticsi, izraelita jótékony nőegylet táncvigalma (Nagyvendéglő). — A gáji uri fiatalok táncvigalma (iskola-épület).

Február 1. Tanítóbál (Polgári fliskola). — Az aradi könyvnyomdások táncestélye (Vass). — A borosjenői ifjuság táncvigalma (Központi szálló). — A paulisi polgári olvasókör táncestélye. — A gyoroki iparos olvasókör hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Nagyvendéglő). — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Kaszinó). — A borosjenői polgári olvasókör táncvigalma. — A radnai ifjuság táncvigalma (Svoboda-vendéglő). — Táncmulatság M. Szlatinán (Nagyvendéglő).

Február 2. Az aradi borbély és fodrász ifjuság táncvigalma (Kass vendéglő).

Február 7. A pankotai polgári jótékony nőegylet táncvigalma (Fehér Kereszt). — Az aradi m. kir. posta-és távirat-állás és szolgák táncvigalma (Kass-vendéglő). — A radnai önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Fekete Sas). — Réczey piknik az atletikai klub helyiségében.

Február 8. A Lloyd-társulat estélye este 9 órakor (Lloyd helyiség). — Az aradi cipészek szakcsoportjának táncvigalma (Vass). — Az országos vöröskereszt-egyesület borosbesi fiókegylete táncvigalma (Kaszinó).

Február 12. A világosi vöröskereszt fiókegyelet táncvigalma (Mátyás király).

Február 15. Az aradi szabómunkások szakcsoportjának táncvigalma (Kass).

(=) **A tanítók bálja.** A tanítók február 1-én rendezendő báljára már az összes előkészületek megtörténtek. Hiszünk, hogy a közönség az

idén is meg lesz elégedve a hangverseny művészi nívójával, valamint azon figyelemmel, melylyel a rendezőség a közönség iránt lesz. A rendezőség tudomására hozza a közönségnek, hogy az ételeknek és italoknak megszabott ára van. Minden adag étel *egy korona lesz*. A megállapított áraknál, ételeknél italoknál és cukrászdánál többet senki sem fog fizetni. A hangversenyre és bálra szóló számozott jegyek *Klein Mór* könyvkereskedésében kaphatók.

(=) **Kereskedő ifjak bálja.** E hó 31-én, szombaton tartják s kereskedő-ifjak jótékony-célú táncestélyüket a Fehér Kereszt disztermében. A mulatság iránt már is igen nagy az érdeklődés. A rendezőség erősen fáradozik, hogy a szépnek ígérkező mulatságot minden tekintetben siker koronázza. Jegyek előre válthatók *Glück Dezső*, *Náddler Lajos*, *Pick Ernő* üzletében és este a pénztárnál.

(=) **Táncvigalom Gájban.** A gáji uri fiatalok e hó 31-én, szombaton a gáji elemi iskola nagytermében zártkörű táncvigalmat rendez.

(=) **A világosi vöröskereszt bálja,** amint levelezőnk írja, nem február 14-én, amint közölte volt, hanem 12-én tartják meg.

(=) **Táncmulatság Seprösön.** E hó 25-én Seprösön szépen sikerült táncmulatság ment végbe, melyen a következő hölgyek voltak jelen:

Asszonyok: Hegedűs Istvánné, Vaja Károlyné, Rózsa Pálné, Sebestyén Péterné, Veuinger Jánosné, Szolánczky Györgyné.

Leányok: Lukács Annus, D'na Vilma, Róza Juliska, Dóczy Klári, Kovács Margit, Kovács Annus, Kovács Terka, Szabó Mariska, Veuinger Erzsé.

Orth János halott.

(A remete főherceg szerelme.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 29.

Mostanában nagyon sokat beszélnek megint Miramar kastélyról, mert egy francia író, *Vuillier Gaston*, aki a Majorca szigeten remete életet folytató *Lajos Szalvátor* főherceg kevés barátjai közé tartozik, könyvet adott ki miramari tartózkodásáról.

Ebben a könyvben elmondja *Vuillier* egy beszélgetését, melyet *Lajos Szalvátorral* folytatott. *Orth Jánosról* beszélgettek.

Orth János halott — ugymond az író. — Azok, akik néhány év előtt látni akarták, nyilván tévednek. *Lajos Szalvátor* főherceg szájából halottam a nyilatkozatot, hogy *Orth János halála abszolút tény*, a milyen csak azé az emberé lehet, aki matrózaival és hajójával együtt elsüllyed a tengeren.

Több bizonyíték van erre a tényre. Először is *Orth János* elutazása előtt *nem rendezte ügyeit és ezt csak visszaérkezése után akarta tenni*. Azután, hogy csak jelentéktelen összeget vitt magával. Nem lehet fölteni, hogy miután másként is cselekedhetnék, állítólagos rejték helyén *adósságokból* éljen. Végre a *Lajos Szalvátor* főherceg által megtartott vizsgálat kiderítette, hogy a „*Margherita*” legénysége csupa olyan emberekből állott, kik családot hagytak a szárazföldön. Már pedig *Orth János* kísérel közül egyetlenegy se adott még eltűnésük óta életjelt családjának. Ez megdönthetetlen bizonyíték arra, hogy a hajó legénységével együtt elsüllyedt.

Vuillier azután leírja *Lajos Szalvátor* főherceg regényét is, a mely igazán megható és megdöbbentő. Ebből lehet megtudni, hogy a daliás főherceg miért ment a királyi bázból a kis magányos szigetre, hogy ott elszigeteljen.

Lajos Szalvátor főhercegnek — írja *Vuillier* — volt egy menyasszonya. Fiatal csodaszép, huszéves teremtés. Imádták egymást. Egy napon a főherceg ellovagolt menyasszonyának kastélya mellett. A lány várt a kastély terraszán. Nyáron történt ez, a lányon vi-

lágos muszlinruha volt. A főherceg üdvözléssel intett a kezével. A lány jelezte, hogy megismerte, és kiterjesztett kezekkel sietett a terrasz szélére. annak jeléül, hogy örömet érez vőlegénye látásán. Hirtelen azonban tűz csap fel, — s a szép nő lángokban állott.

Mi történt? A földön gyufa hevert, a lány arra rálépett, és az tüzet fogva, hirtelen lángba borította a lány habkőnyű ruháját. A főherceg segítségére akart sietni, de egy mély sáncárok választotta el a terrasztól. Vágtatva megkerülte a kastélyt, de mire a terraszhoz ért, csak annyi ideje volt, hogy felfogja az eleső leányt, aki karjai között lehelte ki lelkét.

Attól a naptól kezdve csöndes szomorúság volt a főherceg élete. Feledést keresett s hogy ezt megtalálja, a tengert kószálta be s szellemi munkába ölte az idegeit.

Melankólikus álmódzásai közepette talált a kevesek által látogatott s elfeledett Majorca szigetre. Letelepedett a félig rommá lett *Miramar* várkastélyban s azóta ott tölti bus napjait.

Rádai grófné a börtönben.

(Kalandos napok. — Az orvos és az ügyvéd. — A többi áldozat. — A bankár halála. — Újabb szédélyesek. — A váltóhamisító gróf.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29.

Mai lapunkban megirtuk, hogy a londoni rendőrség elfogott egy férfit, aki báró *Schey* néven szerepelt s állítása szerint osztrák-magyar hadnagy, a vele volt gróf *Báday* Andrásné és az utóbbi komornáját, *Holzer* Emmát. A hármas társaság temérdek ékszerrel csalt ki néhány hiszékeny ékszerészről. Börtönjeikben több száz zálogjegyet találtak.

Gróf *Rádai* Andrásné lánynevén *Terényi* Irmának hívják. Jól ismerik Budapesten. Az egykor csodaszép széke asszony ma mintegy harminc éves. Szülei előkelő, jómódu emberek voltak. Husz éves korában ment férjhez először. Az ura *Cserhádi* vasuti hivatalnok volt. Nagyon szerette feleségét, de a nyugtalan vérű asszony megcsalta. Férje elvált tőle és *Terényi* Irmára szép, de kalandos napok következtek el.

Az első barátja egy orvostanár volt. *Terényi* Irma azonban hallatlanul pazarolta a tanár pénzét. Ezeket költötte ékszerekre, ruhákra, mesés háztartást vitt s mikor a tanár az asszonyt is, a költsékezt is megelégette, váltót hamisított a nevére. A tanár kifizette a hamis váltót s az asszonyt elhagyta. *Terényi* Irma nem esett kétségbe. A tanár után egy előkelő budapesti ügyvéd, egy óriási ház s egy nagy horvátországi birtok tulajdonosa következett, majd egy ismert nevű báró, egy gróf, ki a vagyont költsötte rá, egy bankigazgató, egy mérnök s egy bankár voltak a barátjai. Igen drágán fizették meg a szép asszony szerelmét, mert *Terényi* Irma könyörtelenül kifosztotta őket, amiből csak tudta. Mikor a viszony lazuloban volt, valamennyinek a nevére váltót hamisított. Az áldozatok szó nélkül fizettek, nehogy viszonyuk a nyilvánosság elé kerüljön.

Csak egyszer lett egyik viszonya közbeszéd tárgya. *Engel* Zsigmond lipótvárosi bankár beleszeretett a szép asszonyba, de *Terényi* Irma nem hallgatta meg, hogy még több pénzt csikarhasson ki tőle. A bankár a viszonzatlan szerelemnek betege lett. Összevásárolta az asszony minden váltóját, magához váltotta minden adósságát s majd mindennap végrehajtást vezetett ellene. Maga ment el a végrehajtóval a szép asszony *Ferenc* körút 39. szám alatti lakására, mert csak így juthatott be hozzá. *Terényi* Irma még sem hallgatta meg, sőt egy alkalommal, amikor a bankár egyedül ment el hozzá, magánlaksértésért följelentette. A ban-

kár végre is beleőrült az izgalmakba s a tébolydába került, ahol meg is halt.

Multak az idők és Terényi Irma halovány-fehér homlokán barázdák jelentek. Barátai elmaradoztak, butorait dobra ütötték, szállodába költözött. Pénze nem volt, hitele kimerült, dolgozni se nem tudott, se nem akart s hogy megéljen, szédelésre adta magát. Egy alkalommal beállított *König* Lajos budapesti ékszerészhez s elmondta, hogy egy igen nagy urnak a jegyese. Kiválasztott néhány drága ékszert s elvitte azzal, hogy ha megtetszik a vőlegényének, megveszi. Az ékszert azonban nyomban elzálogosította. Ezen a módon temérdek ékszerészt és kereskedői csalt meg, míg végre följelentették és *Benke* akkori vizsgálóbíró letartóztatta. A szédülő asszony csak huszonnégy óráig volt az ügyészség foglya, mert védője közbenjárására másnap már szabadlábra helyezték.

Terényi Irma ekkor nyakába vette a világot. Amerre megfordult, megcsalta a szállodást, a hol lakott s megkárosította a kereskedőket, a kiket előkelő modora szinte kivétel nélkül megtevesztett.

Két évvel ezelőtt újból férjhez ment. Gróf Ráday András lett a második ura. Tavaly váltak el egymástól, a mikor a grófot válóhamisításon érték s egy évre elzárták. Azóta most jött csak hír felőle. Báró Scheyt seholy nem ismerik, sőt ilyen nevű tiszt nincs is a közös hadseregben. Valószínűleg álneve a szédülőnek, a kit Terényi Irma maga mellé vett, hogy könnyebben operálhasson.

A holdkórosság, mint kenyérkereset.

(Érdekes följelentés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29.

Furcsa, sőt boszorkányos történet került egy följelentés révén nyilvánosságra. *Kabai* Péter aradi asztalos-segédet jelelte fel *Kis* Eszter könnyű testi sértésért, *Kabai* pedig az asszonyt kuruzslásért és „ördögösségért“. A följelentés érdekes előzményei a következők:

Kabai Péter, ki a *Kossuth*-utcában lakik, hosszabb ideig betegeskedett s ezen idő alatt a jó módon élő anyósa segítette őt feleségével együtt. Mikor egészséges lett, sehogy sem akart a munkája után élni, hanem azt szerette volna, hogy anyósa segítse továbbra is. S hogy erre az anyós nem mutatott hajlandóságot, furfangos tervet eszelt ki *Kabai*. Ugy tett, mintha holdkóros lenne.

Újhold idején a sötétben felkelt ágyából, s az udvaron mászkált, majd pedig leült egy székbe s óráig ott maradt mozdulatlanul. Azután énekelni kezdett és siri hangon imádságokat, halotti énekeket recitált egész éjszakán keresztül. A szemét nyitva tartotta, s mereven nézett egy irányba, mintha nem látna semmit sem abból, ami körülötte történik. A házbeltiek rémülten álltak ilyenkor körül és szenteltvízes üveget nyomtak a markába, hogy az ördög szálljon ki belőle. *Kabai* erre a szenteltvízzel ünnepélyes lassúsággal végig locsolta a bámulókat, akik moccani sem mertek, csupán a keresztet vetették magukra sűrűen.

A holdkóros állapot napokig eltartott, azután legalább egy hétig gyengélkedett s természetesen nem tudott dolgozni. A „munkaszünet“ alatt azután az anyós segítette a holdkóros urat és a feleségét.

Igy használta fel az ál-holdkórosságot kenyérkeresetül *Kabai* Péter, amíg ez az üzlete csődöt nem mondott. Ennek oka pedig a fentebb említett *Kis* Eszter volt. Ez az asszony

jelentős szerepet játszott a holdkóros napok alatt.

A bűbájosság és kuruzslás a mosonői foglalkozás mellett a mellékeresete, s mint ilyen bölcse asszony, megjelent a házban, s gyógyította *Kabai*t. Az ál-holdkóros, bár semmi baja sem volt, kénytelen volt beszélni az orvosságokat, nehogy kételyt támasszon.

Utóbb valami olyan kotyvalékot adott neki *Kis* Eszter, hogy komolyan beteg lett tőle, s mikor a napokban ismét játszotta a holdkóros, s a kuruzsló asszony orvosságot akart a szájába önteni, nem akarta bevenni. Erre *Kis* Eszter dühösen kijelentette, hogy nem is holdkóros, hanem csupán tettei magát. *Kabai*t ez a kijelentés annyira kibozta a sodrából, hogy mindenről megfeledkezve, magához tért, a kuruzsló asszonyt kidobta és jól el is verte.

Kis Eszter ezért azután följelentette könnyű testi sértésért. *Kabai* pedig, kinek ál-holdkórosságát ilyenformán leleplezték, kuruzslásért vádolta be a bűbájos asszonyt.

Zsoldos László Bartha Miklós ellen.

(Nyilatkozat a tárgyalás után.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 29.

Zsoldos Lászlót, a *Magyar Szó* munkatársát, tudvalevőleg egy hónapi fogházra ítélte a budapesti törvényszék azért, mert *rágalmazást* talált a *Bartha* Miklós ellen megírott cikkében. Az elítélt hírlapíró „*Válassz Bartha Miklósnak*“ cím alatt ma hosszú és feltűnő nyilatkozatot tesz közzé, melyben rendkívül vehemensen és újból megtámadja *Barthát*, végül pedig egyenes felszólítja, hogy most indítson ellene pert, ha van hozzá mersze.

Zsoldos nyilatkozata elején a minap lefolyt tárgyalással foglalkozik, majd *Barthának* a tárgyalás alatt *Zsoldosra* használt azon kitételeire reflektál, melyben őt *rágalmazó*, *piszkoló* újságírónak címezte. Ezt a kifejezést visszautasítja. Elesen a szemére hányja *Barthának*, hogy a 48-as suba alatt 67-es alapon álló kormányokat támogat. Hagyják ki *Ugronék* — ugymond — pártjuk címéből a „függetlenségi“ jelzőt és támogassák a kormányt tűzön-vízen keresztül, de ne legyenek kétkulacosok. *Bartha* komédiás természetét, — folytatja tovább — jól ismerik a magyar újságírók. A legutóbbi tárgyaláson is sirva védelmezte magát.

— Az Istenért, asszonyság, ne sirjon, ne ontszon krokodilus-könnyeket, — írja *Zsoldos* — hiszen én nem bántottam kegyedet, csak néhány *becsületsértő* kifejezést használtam kegyed ellen. De van még fórum Magyarországon, a mely bizonyítékaimat meg fogja hallgatni.

Megírja *Zsoldos*, hogy *Bartha* a hetvenes években *függetlenségi* képviselő volt, igazi függetlenségi, de azóta nagyot fordult vele a világ sorja. Már a nyolcvanas években a kolozsvári kormányparti laphoz akart menni szerkesztőnek s csak 200 frt differencián múlt, hogy ez nem sikerült. Majd *Tisza* Kálmánnak ajánlta fel szolgálatait, aztán *Wekerlét* megrágalmazta, amiért egy évi fegyházra ítéltek, de kegyelmet kapott, noha a bíróság előtt nem tudott bizonyítani.

Bartha Miklós, a „bősz bomba“, *Bánffy* Dezső br. alatt élte világát. Havi *hatszáz forintért*, a magyar zsurnalistikában pártatlanul álló honoráriumért haláláig támogatta akkor a *Reggeli Újság*-ban, *Cséryék* lapjában a kormányt s tartott ez másfél esztendőig. *Inczedy* László, a *Magyarország* volt szerkesztője, tanuk előtt panaszkodott akkor, hogy *Bartha* 300 frt. fizetést buza „Magyarország“ től vezércikkért, de ne adj isten, hogy egy sor írást is kapjon tőle *Bánffy*

ellen. Mikor aztán a „Reggeli Újság“ megszűnt, *Bartha* nekiment *Bánffynak* és őt ütötte, ahogy csak bírta. Sőt belenyult család szentélyébe is, a női becsületet is megrágalmazta, a mit magyar hírlapíró nem szokott megtenni.

Cikkét azzal végzi *Zsoldos*, hogy *Bartha* *pörölje be újból* *rágalmazásért* és *becsületsértésért*. Ezt a nyilatkozatot már úgy fogalmazta, hogy a benne foglalt vádak napvilágot lássanak az esetben is, ha bizonyítani nem engedik.

Szell Kálmán miniszterelnököt pedig figyelmezteti, hogy óvakodjék *Barthától*, aki most ő hozzá dörzsölné, mert lesz idő és nemsokára, mikor *ellenzéki lapoknak* kell őt megvédelmezni *Bartha* Miklós támadásai ellenében.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház mősora:

Péntek: *Monna Vanna*, dráma. (Páros bérlés.)
Szombat: *Monna Vanna*, dráma. (Pártatlanbérlés.)

* *Monna Vanna* bemutatója. *Maeterlinck* hírneves drámája holnap pénteken kerül bemutatóra Aradon. A darab érdekes problémát vet fel, t. i. azt, követeli-e a hazaszeretést a női hitvesi hűségének feláldozását? A darab pompás kiállításban és fényes jelmezben kerül holnap színpadunkra, melynek ez a darab lesz az idei szezonban a legnagyobb szenzációja. Az újdonsággal egybeként mai tárcánk behatóan foglalkozik.

* A *végrehajtó* című bohózat nem igényel művészetet, meg talán méltányolni sem tudnánk ezt benne, meg se látnók a kacagástól. Elég ha a színészeknek gondjuk van arra, hogy a komikus helyzetek gyorsan perdüljenek egymásután. Megtették ezt a mai est szerelői, különösen *Polgár* (Cheradame) és *Sarkadi* (Largillette), kik a szép számban megjelent közönséget állandó derűségben tartották. *Almássy* Lola a cocotte szerepében jól érvényesült és gyönyörű tolettjeivel feltűnést keltett. Tisztelői ma is csokorral kedveskedtek neki. *Ternyei* mint Brocatel talán kissé mulatságosabb is lehetett volna. *Füredi* játéknak pedig rekedtsége vált kárára, bár igyekezett a komikumot javára kihasználni. *Follinuszné* és *Szabó* Irma erélyes menyecskeket mutattak, míg *Csiky* dörmedelmes kapitány volt. (V. J.)

* *Kis fészek*. A francia bohózatok közül a legpikánsabbak egyike a *Kis fészek*, mely a Vígsházban még most is folyton zsufozott házak előtt adatik. A szellemes és felette mulatságos darabra szorgalmasan készül a színtársulat és az újdonság a jövő hó elején már mősorra kerül.

* *Pogány* Gábor drámájának előadási jogát *Zilahy* igazgató megszerezte és miután a darab új kiállítását igényel, a színházi festő teremben *Végh* István már megtervezte a fényes díszleteket. Míg ezek elkészülnek, az alatt a darabból folynak a próbák.

* Kérelem a bérlőkhöz. Tisztelettel értesítem a t. bérlőközönséget, hogy a bérlés harmadik részlete február 1-én válik esedékessé. Kérem a t. bérlőközönséget, hogy a bérlésiösszegeket február hó 1-én befizetni méltóztatassanak. *Gonda* László.

* *Könyves Jenő*, az aradi származású, kiváló tehetségű színész most Kecskeméten játszik, a hol jelentős elismerésben van része. A minap *Hamlet* címszerepében lépett föl, melyben igen megérdemelt, szinte szenzációs sikert aratott s lelkes, értelmes játékával mély és maradandó hatást keltett. *Könyves Jenő* *Hamletje* — írja egyik kecskeméti lap — nemcsak hogy fölötte jár a vidéki színpadok színvonalán, hanem hódítóan nő az ki a valódi művészet színvonalaig. A színház a bérlészünet dacára zsufolásig megtelt. *Könyves* minden felvonás után többször kihívták s koszorúkkal halmozták el.

* Ahol mulatnak a színészek. *Debreczenben* vigan vannak a színészek. Táncstélyt rendeznek, melyre most küldötték szét a meghívókat. A rendező bizottság névsorában néhány ismerőssel is találkozunk. Ime a meghívó:

A szintársulat tagjai február hó 4-én jelmezes táncestélyt rendeznek az Angol Királynő összes termeiben. A mulatságon a belépő díj 3 korona, családjegy 7 kor. A zenét a Magyar testvérek kintűnő, zenekara szolgáltatja, a mulatság este 9 órakor kezdődik. A mulatság rendezősége következőképen alakult meg: elnök Klenovits György, ellenőrök Sebestyén Géza, Irmái Béla, pénztárnok Szabó Károly. Rendezőség: *Felhő* Rozsi, Hahnel Aranka, Aldor Juliska, Jeszenszkiné Irén, Krémerné Lili, *Menszáros* Margit, Csige Ilona, Than Mariska, Adamek Irma, Berzeviczi Etele, *Bittera* Erzsé, Kendi Piroška, Krémer Jenő, *Palágyi* Lajos, Sebestyén G., Karacs Imre, Mezei Andor, Simándi József, Virágháti Lajos, Gyöngyösi Viktor, R. Nagy Gyula, Papir Sándor, Vámos Jenő, Ladányi Imre.

Az aradi törvényszék új birái.

(A kinevezés a hivatalos lapban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29

A mai napon a hivatalos lap, a *Budapesti Közlöny* utján is nyilvánossá lett, hogy az aradi kir. törvényszék birói kara egyszerre két új taggal gyarapodott meg. A mai hivatalos lap közli ugyanis, hogy a király *Domokos* László alügyészt és *Szalay* Béla dr. aljárásbirót az aradi törvényszékhez birákká nevezte ki.

A törvényszéknél tulajdonképp csak egy birói hely volt ezuttal üresedésben: *Daniel* Lajos dr. helye, akit a nagyváradi kir. táblához nevezett ki a felség ítélőtáblai bírónak. A birói kar felszaporodott teendőire való tekintettel azonban szükségessé vált egy más birói állás szervezése is, a melyet az üresedésben volt helylyel egyidőjűleg most szintén betöltöttek.

A két kinevezést illető királyi kézirat így hangzik:

Magyar igazságügyminiszterem előterjesztésére *Domokos* László aradi ügyészségi alügyészt és dr. *Szalay* Béla aradi járásbirósági albirót az aradi törvényszékhez birákká kinevezem.

Kelt Bécsben, 1908. évi január hó 25-én.

Ferenc József, s. k.

Dr. Plósz Sándor, s. k.

Ez a két kinevezés általános örömet kelt az aradi birói és ügyvédi körökben. Ugy *Domokos* László, mint *Szalay* Béla dr. egyaránt érdemes tagjai az aradi igazságszolgáltatásnak s egyként sérelem esett volna rajtuk, ha egyiküket a másik mellőzésével nevezték volna ki.

Nagyszorgalmu és nagytudásu fiatal erő mindkét új biró, kik munkakörükben eddig is elismerésre méltó tevékenységet fejtettek ki.

Domokos László 1895. év óta működik az aradi ügyészségnél mint alügyész. — Gyulán kezdte meg pályafutását s albiró volt, mikor Aradra alügyésszé nevezte ki a király.

Szalay Béla dr. elejétől mostanig Aradon működik. Mint joggyakornokot már az aradi törvényszékhez nevezte ki a nagyváradi tábla elnöke.

A két kinevezéssel meg fog változni az aradi törvényszék ügyrendi beosztása is, melyből most még csak annyi tudható, hogy *Domokos* László a büntető felelőbírói és a vádtanács bírója lesz, vagyis átveszi *Ribiczey* Ferenc biró működési körét, ki utóbbi viszont a polgári osztályhoz megy át.

Az új törvényszéki birákat már a mainapon sokan meggratulálták.

Egy aradmegyei gyáros halála.

(A maros-szlatinai telep megalapítója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29

Aradmegye egyik világhírű ipartelepének megalapítója, s az osztrák-magyar monarchia nagyiparosainak egyik legtekintélyesebbje halt meg ma Bécsben: *Munk* Henrik, a *Munk H. és fia* cég alapítója és főnöke.

Munk Henrik, illetve az ő vezetése alatt levő cég, a melynek kivüle *Munk* Sándor és *Munk* Rezső osztrák kereskedelmi tanácsosok a tagjai, létesítette a maros-szlatinai faipartelep huszonegy év előtt. A bécsi Belga-bank ajánlatára vette meg a maros-szlatinai huszezer holdas *Wickenburg*-féle birtokot (a volt tulajdonosai a mostani kereskedelemügyi államtitkárnak rokonai) és a birtokon levő rengeteg erdők feldolgozására alapította, minden állami támogatás nélkül a faipart gyárat, amely ma a gyárban és az erdőirtásnál közel ezer munkást foglalkoztat.

Ő maga is összes vállalatai közül a maros-szlatinait szerette legjobban: tizenöt évig a szlatinai birtokon lakott, a míg egészségi állapotának hanyatlása miatt Bécsbe költözött. Két év óta visszavonult a cégtől, a melyet fiai vezetnek. A maros-szlatinai gyár ügyeit rokona *Munk* Rezső intézi.

Munk vasuti vállalkozásokkal vetette meg első alapját vagyonának, s csak később szánta magát a faiparnak. A szlatinai gyáron kívül a Bécs közelében levő *Töschlars* on és az Ausztria *Kuttentbrunn* császári birtokon vannak hasonló vállalatai. Vagyona több milliót tesz ki, s a cég maga egyike az legismertebb világcégeknek.

A szlatinai gyár egy ízben, 1897-ben leégett, de azután sokkal nagyobb méretekben épült föl. A *Munk* cég részt vett a maros-szlatinai Union-vegyszeri gyár alapításában. Ez a gyár, a mint ismeretes, szintén leégett, de nem építették újra föl. Az Union-vállalat most csak a fumei telepet tartja fenn.

Munk Henrik hetvenkilenc éves kort ért el. Leányai közül az egyiknek orvosi diplomája van, s ez *Páll* dr., a magyar származású bécsi egyetemi professzornak a felesége. A haláláról a maros-szlatinai gyár táviratban értesítették. Vasárnap, Bécsben temetik el.

HIREK.

A rabság vége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29.

A szamosújvári fegyencek közül híres rab szakadt ki a napokban. Hajdan herkulesi termetű, hatalmas, nagy ur, most megroppant öreg ember, hajlott derékcal.

Annak idején nagy feltűnést keltett az egész országban a tordai pénzhamisítók ügye, akik finom ügyességgel és bámulatos gyakorlatossággal készített tizforintos utánzatokkal árasztották el egész Erdélyt. A hatóságok annyit tudtak, hogy működik valahol egy banda mert ezerszámra keringett a hamis tizes, de nem bírták kinyomozni, hogy hol van a bankógyár és kik forgolódnak a prés körül.

Egyszer aztán a véletlen kezére játszott a törvénynek. Tordán letartóztattak egyik szállodában két gyanús fiatal embert, s az ágyban a derekalj alatt ott feküdt vagy nyolcezer forint áru hamis bankó. A két ifjút kihallgatták s ekkor kiderült, hogy ők a keresett pénzgyártó-szövetkezet tagjai. Megnevezték a főnököt is: *Csongvay* Béla nyugalmazott árvaszéki ülnököt és földbirtokost.

A felfedezés szenzációs volt, mert *Csongvay* ősnemesi család sarja, mágnásokkal kártyázott, négylovas hintón járt, majdnem képviselővé választották, s az ur társaságok legelső gavallérai között emlegették. Eleinte tagadta a bűnt, de aztán bevallott mindent, s ekkor összefogdosták az egész bandát; asadt köztük: körjegyző, vendéglős, birtokos, rendőrbiztos meg nyomdászlegény. A kolozsvári esküdtszék ítélkezett felettük s *Csongvay* öt évet kapott, míg a többiek kevesebbel vezekelték.

A *Csongvay* büntetése a napokban telt le, s az egykori gazdag földbirtokos otthagya a fegyházat. A hosszú fogság persze megviselte s a hajdani ur most összetört szegény ember.

— **Budapesti írók Aradon.** A tanítók báljára több előkelő író érkezik Aradra. *Benedek* Elek, a kiváló költő ma értesítette a rendezőséget, hogy vele leutaznak: *Gaál* Mózes, *Földes* Geza és *Szerepai* Leó írók is. Természetes, hogy a jeles vendégeket úgy a tanítóság, valamint az aradi író és a nagyközönség örömmel fogadja. A budapesti írók vasárnap délelőtt a gyorsvonattal érkeznek Aradra.

— **Valami készül.** *Szentpétervári* távirat szerint Ausztria-Magyarország és Oroszország jegyzéket fog intézni a portához, kijelentve, hogy az általa tervbe vett reformok elégtelenek. Felszólítják a portát, hogy Konstantinápolyba nemzetközi konferenciát hívjon össze. A konferencia tartama alatt hatalmas nemzetközi hajóhadat koncentrálnak Szalonikiben.

— **A szász trónörökösne.** *Drezdából* táviratozzák: Nagy feltűnést keltett az a körülmény, hogy a válópör tárgyalását két hétre elhalasztották. Mindenki azt hitte, hogy az ügyet egy napon letárgyalják és meghozzák az ítéletet. Az elnapolás indokait illetőleg hivatalos részről minden felvilágosítást megtagadnak, úgy, hogy az okokat csak gyanítani lehet. A legvalószínűbb feltevés az, hogy a trónörökösnevel újabb tárgyalásokat indítanak arra nézve, hogy ne kérje a házasság felbontását, aminek fejében azután megfelelő apánást kap és meg fogják neki engedni, hogy időnkint láthassa a gyermekeit. Ugyanis a szász udvar mindenképen meg akarná akadályozni azt, hogy a leendő szász király anyja *Gironné* legyen. Főleg pedig az a hír hatott kellemetlenül, hogy a trónörökösne az evangélikus vallásra akar áttérni. Hogy ezt mind elkerüljék, újabb tárgyalásokal kezdenek a trónörökösnevel és ezért halasztották el a válópört. Az elhalasztás annál különösebb, minthogy néhány nappal ezelőtt a hivatalos „*Dresdner Journal*” is kijelentette, hogy a pörben elnapolás semmi esetben se lesz. A fordulat tehát, úgy látszik, tegnap állott be a tárgyaláson és így történt, hogy a két fél ügyvédei, *Körner* és *Zehme* együttesen kérték a halasztást. Itt megemlítjük, hogy *Mária Josefa* főhercegnőnek *Drezdába* való utazását is a válópörrel hozzák összeköttetésbe.

— **Baleset a minisztertanácsban.** *Rómából* táviratozzák: A mai minisztertanácsban *Prinetti* külügyminiszter egy dekretumot akart átnyújtani a királynak aláírás végett. Midőn kezét előre emelte, hirtelen elszédült s eszméletlen állapotban rogyott össze a padlón. *Prinetti* balesete nagy megdöbbenést keltett. Az agg államférfiut lakására szállították, hol most súlyos betegen fekszik.

— **Énekesnő a király előtt.** *Bécsből* táviratozzák: A király ma kihallgatáson fogadta *Bellincioni* Gemma asszonyt, a kiváló énekesnőt, aki kamaraénekesnővé történt kineveztetését

kát, kamarájából pedig szalonát s buszféléket akartak elvinni. Azonban munkájok java fojásában, a mikor már a bort s pálinkát elviendő, kikészítették a pincéből, a házbeliék megzavarták őket, de ez még nem gátolta a betörőket abban, hogy egy pár oldal szalonát elvigyenek.

— **Egyetek, körök és társaságok figyelmebe.** Közöljük a fentjelzett érdeklőkkel, hogy új, tréfás és mulattató tombola tárgyak igen nagy választéka szerezhető be Aradon Porter Vilmos Nagy Aruházában, a Szabadságtéren. Ez irányban nemcsak helybéli, hanem vidéki rendelések is a legnagyobb gondval és előzékenységgel eszközöltnének. Mindenesetre tudatjuk az aruház városi és megyei telefonszámját is, mely 324 és reggeltől késő estig igénybevehető a tisztelt közönség által. A tombolatárgyak külön teremben vannak csoportosítva.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— **Az aradi takaré- és segély-egylet** mint szövetség Petőfi utca 1. sz. az 1903 ik évben a 22 ik évtársulatot nyitotta meg. Ki egy törzs-betételre hetenkint 50 fillért fizet, 6 év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből is megfelelő haszonban részesül. Az egylet tagjainak olcsón hitelt nyújt. Bojratkozni lehet naponta: d. e. 9—12 ig d. u. 3—5 ig.

A mindenható szerelem.

(Ki volt a tolvaj?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 29.

Még karácsonykor történt, hogy a lipcsei rendőrség letartóztatott egy Belláni Elek nevű 26 éves magánhivatalnokot, akit gazdája azzal vádolt, hogy irodájában ezer márkát lopott el tőle. Alig volt azonban egy negyed évig Belláni fogságban, egy fiatal, 17 éves leány jelentkezett a rendőrségen. Hibich Anna volt ez, a letartóztatott Belláni irodatársnője. A szép fiatal leány egy szobában dolgozott Bellánival.

— Eresszék szabadon Belláni urat, mert én loptam el a pénzt és nem Bellani ur.

A legjobban csodálkozott e vallomáson Belláni, a ki a vizsgálat során bevallotta, hogy ellopta a pénzt, de nem tudta azt visszaadni, mondván, hogy elrejtette valahová, de maga sem tudja, hogy hová.

Miután a leány megmaradt állításánál, hogy ő a tolvaj és a pénzt előadta, Bellanit azonnal szabadlábra helyezték, és a leányt tartották fogva. A károsult főnök visszakapván a pénzt, visszavonta a panaszt és másnap a leányt szabadlábra helyezték.

Persze a főnök nem fogadta vissza többé irodájába. Mivel ennek híre mindenfelé elterjedt, a sajnálatra méltó leány, akit tolvajnak bélyegezték, sehol sem kapott állást, sőt rokonai is kitagadták.

Állás nélkül, kiéhezetlen csavargott az utcán állás után nézve, de hiába. Sehol nem kapott. Pedig ártatlan volt szegény. A tolvaj Belláni volt, a ki tényleg elrejtette a pénzt, de a leány megtalálta és mert szerette ezt az embert titokban, meg akart menteni. Meg is mentette, de micsoda áron! Becsülete és tisztessége árán!

Mint csavargó került a rendőrség börtönébe, majd kórházba. Itt halt meg a minap a legnagyobb nyomorúságban.

A sajnálatraméltó teremtés, a kiben oly nagy volt a szerelem a lelketlen Belláni iránt, még halálos ágyán sem fordult ehhez az emberhez, a kit nemes önfeláldozással a börtöntől mentett meg és a ki türte, hogy a börtönből kikerülve milyen nyomorban van. Pedig segít-

hetett volna rajta, mert azonfelül, hogy becsülete meglelt mentve, gazdája kárpótlásul, hogy "ártatlanul" gyanúsította, jobb állásba helyezte nagyobb fizetéssel. De lelketlen és önző ember volt. Azt hitte, hogy ha segít a leányon, megtudják és mindenki azt fogja hinni, hogy leány megmentette őt.

A leány pedig büszke volt és nem akarta elárulni szerelmét. Halála előtt azonban még sem állhatta meg, hogy hosszú levelet ne írjon Bellaninak. A szerencsétlennek nem volt annyi ereje, hogy lezárja levelét. Így derült ki az igaz tényállás.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Korn Arthur a Kurján.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 29.

Nem először került a múlt év végén a szegedi esküdtszék elé Korn Artur, a hirhett pánnergmán író. Ez alkalommal *Izgatás* című költeménye miatt került vád alá. A vers megírására az előző sajtópörében kézhez vett vádirat inspirálta. Költeményében többek között így zeng:

A mikor zendülés volt itt az országban, a németek szívesen ontották vérüket a magyarokért, hogy megóvják őket az elnyomatástól. Most, hogy szabad az ország, nincsen számkra terített asztal. Azt akarják, hogy dobjuk el atyai örökségünket, s mondjuk, hogy Tuhutumtól származunk. Hát izgatás az, ha az ember a tulajdonát akarja megvédeni. Ha igen, akkor izgatok, ítéljenek el bár száz esztendőre. Mert német vagyok és az akarok maradni. A ki nem német, az hitvány.

Ilyen és hasonló kirohanásokat szedett német nyelven rigmusokba Korn Artur s amikor a szegedi esküdtbírószék kérdőre vonta, kijelentette, hogy nem akart izgatni. Egyébként a délvidék közönségét nem is lehet fölizgatni, mert az nem érti meg az ő magas röptű költeményeit. Meghunyászkodását azonban legjobban jellemzi, hogy a tárgyalás során egy levelet akart csatolni az aktákhoz, melyet édesatyja, aki a szabadságharc után emigrált Kosuth Lajostól, az akkori kormányzótól kapott. A kormányzó e levelében a legelismertebb szavakkal dicséri az öreg Korn hősiességét, s századosi rangra emelte őt.

A bíróság azonban ugy a levél felolvasását, mint a felajánlott erkölcsi tanuk kiballgatását mellőzte, s az esküdtek marasztaló verdiktje alapján Korn Arturt hat hónapi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet ellen Korn semmisségi panaszszal élt, melyet ma tárgyal a kir. kuria első büntető tanácsa Tarnay János bíró előadása mellett, Tassy Pál koronaügyész a felhozott alaptalan semmisségi panaszok elutasítását kérte, s a kuria a koronaügyész indítványához képest a panaszokat részben vissza-, részben elutasította.

§ **Szenzációs felmentés.** Országos hírre kapott az az ítélet, amelylyel a sátoraljujhelyi kir. törvényszék Boross Jenő csanalósi tanítót egy kis leánytanítványán elkövetett gyalázatos büntetést *tíz évi fegyházbüntetésre* ítélte. Szerdán foglalkozott másodizben a kassai ítélőtábla e szenzációs bűnügygyel, s kihaltgatta a védelem újabb mentő tanuit. A tábla a törvényszék ítéletét megsemmisítette, s Boross Endrét, ki már csaknem egy évet töltött vizsgálati fogságban, *teljesen felmentette*, mert nem találta bebizonyítottának, hogy az undorító cselekményt Boross tényleg elkövette volna, s intézkedett, hogy Boross azonnal szabadlábra helyezze.

§ **Négy napi gyaloglás — egy fölmentésért.** Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma dél előtt főtárgyalást tartott Kotor Alexandruné

csucesi román parasztlaszony felett, aki azzal volt vádolva, hogy gondatlanságból gyermekének halálát okozta. A törvényszék fölmentette a vádlottat, mert beigazolódt, hogy a kisfiu kutbafulása nem az anya könnyelműségéből eredt. Kotorné Csucsról Aradig *négy napig gyalogolt*, hogy a végtárgyalásra, ide érkezzen; vasárnap reggel indult el s szerdán este érkezett ide. A hosszú ut annyira kifárasztotta a szerencsétlen asszonyt, hogy hazagyalogolni nem volt képes s a rendőrség adott neki segélyként utiköltséget.

§ **Királysértés.** Bányai Henrik budapesti mázsió a múlt év december 21-én alaposan belenezett a pohárba. Ilyen állatban pedig olyan szenvedélyei támadnak, amelyek veszélyesek a kávéházi tükrökre. A rendőrség be is kísérte a az izgága embert a VI. ker. kapitánysághoz, a hol a magáról meglehetősen ember nekiesett Bodos István rendőrnek és megrázta. Felindult állapotában pedig azt kiáltotta:

— Huncut a király!

Hatóság elleni erőszak és királysértés miatt vonta ma felelőségre Bányait a törvényszék. Védője, dr. Kisfalvy A. Rezső azonban az itlas állapotra való hivatkozással, mégis megmentette a súlyosabb következményektől. A bíróság a hatóság elleni erőszak vádját alól felmentette Bányait és királysértésért *egy havi fogházra* ítélte s ezt is a vizsgálati fogság által kitöltötte.

§ **A kirakat.** A kereskedő kirakata érdekes vita tárgya volt a londoni bíróság előtt. Egy gentleman meglátott az Oxford Street egyik üzletnek kirakatakban egy aranygyűrűt. Az arát jelző katonon az állott: 10 shilling. A gentleman azonnal látta, hogy ha arany a gyűrű, megéri az árának legalább ötszörösét. Betért tehát az üzletbe s ott aztán kitűnt, hogy a segéd tévedésből felcserélte az arjelzőket.

— Ennek az ára két font sterling uram, mondta a kereskedő.

— Azzal nem törődöm, felelte a vásárló. — A gyűrűt megtartom, itt van az ára, amely rajta függött.

Es letett a kereskedő elé tíz shillinget. Az alkuból vitatkozás, majd civakodás lett; végül kiakbóllítottak a gentlemant az üzletből. Két pör keletkezett ebből a vásárból: egy becsületsértési és egy kereskedelmi pör. C. T. Howard, a megsértett gentleman követelte, hogy az általa kiválasztott gyűrű adassék ki neki 10 shillingért és a kereskedő a brutalitásért büntessék meg. A bíróság helyt adott Howard igazának, 10 shillingért kiadta neki a gyűrűt s a kereskedőt még öt font sterling bírsággal is megbüntette a becsületsértésért.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 29.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelte, a vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 12,000 métermazsa körül forgalomba, változatlan árákon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{4}$, páris 10-el magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza 1903. Áprilisra	7.63—7.64
Rozs 1903. Áprilisra	6.64—6.66
Zab 1903. Áprilisra	6.13—6.14
Tengeri 1903. májusra	5.94—5.95
Repce augusztusra	11.75—11.85

Zárulat 5 órakor:

Buza 1903. Áprilisra	7.62—7.63
Rozs 1903. Áprilisra	6.64—6.66
Zab 1903. Áprilisra	6.12—6.14
Tengeri 1903. májusra	5.92—5.93
Repce augusztusra	—

Zárulat 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	707.50
Magyar hitelrészvény	753.50
Leszámlitobank részvény	465.75
Rima-Murányi vasúti részvény	499.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	701.75
Köszuti vasút	639.—
Városi villamos vasút részvény	329.—

Sz es z ü z l e t.

— Január 29. —

Mai jegyszámlák: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szármított szesz 1280—13— korona mmásanként.

Magy kir államv. üzletv. Szeged.

1969—1903. I. sz

Pályázati hirdetés.

A magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének 1903. év márczius havától ugyanazon év augusztus hó végeig szállítandó 10000 drb. 1.60 m. hosszú lehetőleg száraz III. rangu tölgytalpfára van szüksége, a melyek szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes feltételeket tartalmazó „Ajánlati-felhívás” valamilyeni államvasuti üzletvezetőségéknél megtekinthető s alulírott üzletvezetőségénél díjtalanul megszereshető.

Ajánlattevők kötelesek az ajánlott talpfa értékének 5%-át mint bántpénzt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi február hó 20 án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztárába letenni.

Az ivenkint egy koronás magy. okmánybéllyel ellátott ajánlat lepecsételve és ezen kulczimmal: „Ajánlat III-ad rangú talpfák szállítása iránt 1969—1903. számhoz” folyó évi február hó 21-ik napjának déli 12 órájáig a szegedi üzletvezetőség I. altámasztványánál benyújtandó, illetve oda posta útján beküldendő.

Szeged, 1903. évi január hónap.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjazatik.)

M. kir. államv. budapest-balparti üzletv.

42545—1902. sz.

Pályázati hirdetés.

Léva állomás felvételi épületének átalakítása és bővítésével kapcsolatos munkák biztosítására ezen nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesítendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulírott üzletvezetőség pályafentartási osztályának hivatalos helyiségében, Teréz körut 62. szám I. emelet és a lévai osztálymérnökségnél (Kálmán-utca 2. sz.), a hivatalos órák alatt megszereshetők s ez alkalommal a tervek is megtekinthetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok folyó évi február hó 10 ik napjának déli 12 óráig általános osztályunknál (Teréz körut 62. sz. I. emelet 6. ajtó szám alatt) nyújthatók be alábbi felirattal „Ajánlat Léva állomás felvételi épületének átalakítására és bővítésére.”

Bántpénz fejében legkésőbb folyó évi február hó 7-én déli 12 óráig 1900 korona, azaz egyezerkilencszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban budapesti gyűjtőpénztárunknál (Teréz körut 62. földszint) lefizetendő. Az értékpapirok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén tizenhárom napnál nem régebbi árfolyam szerinti, de névértéküket meg nem haladó értékben fogadhatók el. A letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot fentartjuk magunknak.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Papirkereskedés

Képes művészlapok és levezető lapok legnagyobb választéka.

As üzlet egész nap nyitva van.

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképészeti cikkek raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészies kivitelű dobozokban, felülmúlhatatlan választék.

Könyvnyomda

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel.

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

Charta Aradlessis most a legújabb merített le-él papír

A legegyszerűsített névjegyek nálam készülnek.

Fényképészeti cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

1975—1903.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tesszük, az Aradvárosban korlátlan és korlátozott italmérséssel, valamint italmérsékbeni elárussítással foglalkozó felek által a törvényekre 1903—1905. évekre kivetett italmérségi illeték ellen beadott fellebbezések letárgyalására az 1899. évi XXV. t.-cz. 17. §-a, valamint az azon törvény-cikk végrehajtása iránti utasítás 19 §-a értelmében megakadtatandó italmérségi illeték felszólamlási biz-

szármegjegyzéseket a városi tanács kis tanácstermében, folyó évi február 3, 4, 5 és 6 ik napján délelőtt 9 órakor és pedig 3 ik és 4 ik napjain a korcsmárosok, vendéglősök és más korlátlan italmérsék fellebbezéseit; 5 ik és 6-ik napjain pedig, a kereskedők, cukrászok, kávéosok és termelők, vagyis a korlátolt kímérők és kismérsékben való elárussítók fellebbezéseit fogja megtartani és érdekelt felek a tárgyaláson megjelenhetnek és érveiket szóval is előadhatják.

Arad 1903. január hó 23-án.

A városi tanács.

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpaszta,
szárvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszkek,
szivacsoknak.

Szép fogak!

csak

DENTOLIN

fog creme

használata által nyerhetők.

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.
Egy tubus 50 fillér.

A legmegbízhatóbb minőségekben mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfümeria nagykereskedése ARADON.

57

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételék folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Magy. kir. államv. üzletv. Debreczen.

82890—1902. szám.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Csap és Királyháza állomásán 1903. évi július hó 1-én a vasuti vendéglők bérlete lejár, ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglők bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 koronás bélyeggel és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak Csap, illetve Királyháza állomásán levő vendéglői üzlet bérletére” felirattal ellátott, nemkülönben a kelő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1903. évi február hó 10-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetőség titkári hivatalához posta útján, térti bevénnyel nyújtandók be; külön-külön mindegyik vendéglőre ugyanazon időpontig, bántpénz pedig négy száz korona készpénzben küldendő be, függetlenül az ajánlattól, a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján, jelen pályázati hirdetés számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forgalmi és kereskedelmi) osztályban (Fisza-palota II. emelet 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12, és u. 2—4 óráig) megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről fel-tételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára, szabadon választhassanak.

A vendéglő helyiségek közül az I—II. oszt. étterem fűtése és világításáról a vendéglős saját költségén köteles gondoskodni míg a III. osztályú váró- és étterem világítási és fűtési költségeit fele részben a vasutinteztet, fele részben pedig a vendéglős viseli.

Kelt Debreczen, 1903. évi január hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymás nem díjazatik.)

Wolster Izsó

ur szobá

Aradon, Szent Pál-utca 3. sz.

(szemben az Erdélyi kávéházzal.)

Elvállal, bármilynemű **urú éltényök** mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjuányosabb árak mellett.

Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

**Kereskedők és iparosok
figyelmébe!**

Ha jó tiszta nyomásu

ruggyanta bélyegzőt

akar használni, úgy rendeljen csak is **Tintner-féle gyártmányu ruggyanta bélyegzőt**, képviselve Aradon

Gáspár Soma által

Szent Péter-tér 5. sz.

1777—1903.

Hirdetmény.

A 28044—902. szám alatt kelt végzésünkkel az 1903. évben megtartandó lóosztályozásra megállapított határnapokat a cs. és kir. 7. hadtestparancsnokság megváltoztatni kívén, ennek eleget teendő a folyó évi lóosztályozás megtartására határidőül folyó évi április hó 22. és 28. ik napjait tűztük ki.

Arad, 1903. évi január hó 24.

A városi tanács.

10438—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekvi hatóság közhírré teszi, hogy F. Schriffert Mihály végrehajtónak, Kohlmann János és neje végrehajtást szenvedő elleni 600 korona tökékövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Eiek községben fekvő. az eleki 1524. sz. tjkvben A. + 1. sor., 1501/28 nrsz. a foglalt ingatlanra az árverést 2308 koronában ezennel megállapított, kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1903. évi **marcius hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor** M. Egyháza községi házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 200° át, vagyis 460 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3338. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendlet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldötti kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1903. évi január hó 12-en. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,
kir. tezéki bíró.

283

Vérpiros narancs

posta-kosár 3 koronáért bérmentesen kapható

Tamasdán Kornél

fűszer-, csemege és ásványvíz kereskedésében 285

Aradon, Boros Béni-tér 12. sz.

Telefon 419. szám.

Váradi János

Órás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kutya utca (a Hunyady kávéházzal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű aranyeműt, veszek tört aranyat és ezüstöt. 261

Farsangi idényre

elkészültek a

kivágott lak, bőr és fehér

czipők

(nem fasarok)

291

az Aradi czipészek termelő

szövetkezetében

Templom-utca Minorita-palota.

Nincs többé hajhullás!!

nincs korpásodás!!

A Dr. Kaposy tanár féle **Hajelixir** az egyedül álló legjobb fejcosmeticum.

A fejbőr tisztítására, különösen pedig a korpaképződés, az általa okozott fejbőrviszketegség és hajhullás megakadályozására kiváló készítmény. Egy üveg egy pár hónapra elegendő, ára 1 frt.

Biztos hatásu, fagyás elleni szer a HAJÓS-féle

Fagybalzsam.

Egy párszori ecsetelés után meglepő eredmény érhető el.

Megakadályozza a felhólyagzást és kisebesedést, azonnal megszünteti a fagyás által keletkezett viszketést. Egy üvegnek ára 35 kr.

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitűnő hatásu

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít. **Ára egy üvegnek 70 fillér.**

Dus raktára az összes létező kötszereknek. Watták, polyák gázek stb a legolcsóbb árakban! Angol és francia illatszerek nagy raktára. 1 Deka (10 gramm) finom parfüm 25 kr.

A fenti szerek kaphatók

126

Hajós Árpád

gyogyszertarában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Borszivattyuk

3 évi jótállással (ingyen javítás) árak 90 koronától feljebb.

Hozzávaló első minőségű **gumnicsovok** 3 koronától feljebb. Feltőképesség óránként 3000 litertől feljebb.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi-fecskendők és kutak

valamint javítások elfogadtnak.

Magyar királyi államvasutak.

190162—1902. sz.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet az Arad és Temesvár állomásokon kivétel alá kerülő lak-tanya épületekben létesítendő központi légfűtési berendezés szállítására és az ahhoz tartozó összes felszerelő munkák végrehajtására.

A két épületre vonatkozó építési és szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapesten a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépítmenyi ügyosztályában (VI. Teréz körut 56. sz. III. em. 14. ajtó), Szegeden és Aradon pedig az illető üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi február hó 12 én déli 12 óráig nyújtandók be alólított igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Teréz-körut 56. sz. II. em. 10. ajtó.)

Az ajánlatok egy korona, az ajánlat mellékletei ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat az aradi és temesvári laktanyákban létesítendő központi légfűtési berendezésekre.”

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi február hó 11-én déli 12 óráig a pályázati feltételekben kikötött bánatpénz teendő le a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (VI. ker., Andrassy-ut 75. szám földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta újján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti bevénnyel adandók fel.

Budapesten, 1903. évi január hóban.

Az igazgatóság.

(Ütvenyomat nem éjlesztették.)